

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**



Економічний факультет

Кафедра підприємництва, торгівлі та прикладної економіки

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**ПІДПРИЄМНИЦЬКА ДІЯЛЬНІСТЬ**

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

Освітня програма «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»

Спеціальність 076 Підприємництво та торгівля

Галузь знань 07 Управління та адміністрування

Затверджено на засіданні кафедри  
Протокол № 2 від 10 жовтня 2023 р.

м. Івано-Франківськ – 2023-2024 н.р.

<b>1. Загальна інформація.</b>	
<b>Назва дисципліни</b>	Підприємницька діяльність
<b>Викладач (-і)</b>	Мацола Михайло Михайлович, доц., к.е.н., доцент кафедри теоретичної і прикладної економіки
<b>Контактний телефон викладача</b>	+380502862926
<b>Е-mail викладача</b>	mykhailo.matsola@pnu.edu.ua
<b>Формат дисципліни</b>	Очний, заочний
<b>Обсяг дисципліни</b>	6 кредитів ЄКТС, 180 год.
<b>Посилання на сайт дистанційного навчання</b>	<a href="https://d-learn.pnu.edu.ua/">https://d-learn.pnu.edu.ua/</a>
<b>Консультації</b>	Консультації проводяться відповідно до Графіку консультацій, розміщеному на сайті кафедри <a href="https://kptpe.pnu.edu.ua/hrafik-provedennia-konsultatsij/">https://kptpe.pnu.edu.ua/hrafik-provedennia-konsultatsij/</a>
<b>2. Анотація до навчальної дисципліни.</b>	
<p>Підприємницька діяльність – це основа розвитку будь-якої держави, зміцнення її економіки, тому щоб досягти високого економічного рівня в Україні необхідно розвивати підприємництво, для цього необхідно залучити якомога більшу частину суспільства та всіляко стимулювати започаткування та ведення підприємницької діяльності, тому виникає необхідність у вивченні сутності та основних принципів започаткування та ведення підприємницької діяльності.</p> <p><b>Предметом</b> вивчення навчальної дисципліни є сучасні методи та підходи до організації і ведення підприємницької діяльності в Україні.</p> <p><b>Пререквізити:</b> Вступ до спеціальності, Економіка природокористування та охорона довкілля, Економіка малого і середнього бізнесу, Нормативно-правове регулювання підприємницьких, торговельних та біржових структур, Менеджмент,</p> <p><b>Постреквізити:</b> Бізнес-планування у підприємстві, Тренінг-курс Start-up, Економіка підприємства, Соціальна відповідальність бізнесу.</p>	
<b>3. Мета, завдання та цілі навчальної дисципліни.</b>	
<p><b>Метою</b> вивчення навчальної дисципліни «Підприємницька діяльність» є формування у студентів системи знань щодо сутності підприємництва як особливого виду діяльності, знань про закономірності та особливості розвитку підприємницької діяльності в Україні, навичок підприємницького мислення, цілісного бачення підприємницької діяльності.</p> <p><b>Цілями</b> вивчення навчальної дисципліни «Підприємницька діяльність» є сприяння розумінню загальних положень, умов, принципів і методів підприємницької діяльності; розвиток здібностей і формування навичок, що дозволяють здійснювати підприємницьку діяльність та підприємницький менеджмент.</p>	
<b>4. Програмні компетентності та результати навчання.</b>	
<p><b>Інтегральна компетентність</b></p> <p>ІК 1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідних наук і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p><b>Загальні компетентності</b></p> <p>ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК2. Здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях.</p> <p>ЗК5. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.</p> <p>ЗК 8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.</p> <p>ЗК 10. Здатність діяти відповідально та свідомо.</p> <p><b>Спеціальні (фахові) компетентності</b></p> <p>СК1. Критичне осмислення теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності.</p>	

СК2. Здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

СК4. Здатність застосовувати інноваційні підходи в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

СК 6. Здатність здійснювати діяльність з дотриманням вимог нормативно-правових документів у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

СК 7. Здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

СК 10. Здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків.

#### **Результати навчання**

ПРН 1. Використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях.

ПРН 4. Використовувати сучасні комп'ютерні і телекомунікаційні технології обміну та розповсюдження професійно спрямованої інформації у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності.

ПРН 7. Демонструвати підприємливість в різних напрямках професійної діяльності та брати відповідальність за результати.

ПРН 11. Демонструвати базові й структуровані знання у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності для подальшого використання на практиці.

ПРН 12. Володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур.

ПРН 14. Вміти застосовувати інноваційні підходи в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

ПРН 16. Знати нормативно-правове забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і застосовувати його на практиці.

ПРН 17. Вміти вирішувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур і розв'язувати проблеми у кризових ситуаціях з урахуванням зовнішніх та внутрішніх впливів.

ПРН 20. Знати основи бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків та результатів діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур з урахуванням ризиків.

#### **5. Організація навчання.**

Обсяг навчальної дисципліни 180 годин

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	28
семінарські заняття	32
самостійна робота	120

#### **Ознаки курсу**

Семестр	Спеціальність, освітня програма	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
3	076 Підприємництво та торгівля	2	Нормативний

#### **Тематика курсу**

Тема	кількість год.					
	Денна форма			Заочна форма		
	лекції	семінари	самостійна робота	лекції	семінари	самостійна робота
Тема 1. Підприємництво в	2	2	8		2	12

Україні в сучасних умовах.						
Тема 2 Економіко-правові основи підприємницької діяльності.	2	2	8	2		11
Тема 3. Сутність підприємницького лідерства в хаотичному бізнес-середовищі.	2	2	8			12
Тема 4. Планшет особистості підприємця та його ділових якостей.	2	2	8		2	11
Тема 5. Формування ефективних бізнес-ідей.	2	4	8	2		11
Тема 6. Бізнес-планування.	2	4	10		2	12
Тема 7 Організація підприємницької діяльності.	2	2	10	2		11
Тема 8. Реєстраційні процедури при створенні суб'єкта підприємницької діяльності.	2	2	10		2	11
Тема 9. Інноваційне підприємництво	2	2	8			12
Тема 10. Сучасні інструменти ведення бізнесу.	2	2	10	2		11
Тема 11. Соціальне підприємництво.	2	2	10		2	11
Тема 12. Підприємницька діяльність у сфері послуг.	2	2	8			12
Тема 13. Ризики у підприємницькій діяльності.	2	2	8			12
Тема 14. Оцінка результатів підприємницької діяльності .	2	2	8		2	11
<b>Усього годин</b>	<b>28</b>	<b>32</b>	<b>120</b>	<b>8</b>	<b>12</b>	<b>160</b>

#### 6. Система оцінювання курсу.

Загальна система оцінювання курсу	100 бальна – (50 балів протягом семестру та 50 балів за екзамен). Поточний контроль 0-40 балів; Самостійна робота 0-10 балів; Екзамен 0-50 балів.					
	Поточне оцінювання та самостійна робота			Екзаменаційна робота (екзамен)	Сума балів з навчальної дисципліни	
	Модуль 1	Модуль 2				
	Поточний контроль	Самостійна робота		Теми 1-14		
	Теми 1-14	Теми 1-14				
	40	10				
<b>50</b>			<b>50</b>	<b>100</b>		
Семінарські заняття	Поточні оцінки 2, 3, 4, 5, які можуть отримати під час семінарських занять сумуються і розраховується середнє арифметичне (із заокругленням до десятих). Середній бал за поточний контроль переводиться у 40 бальну шкалу.					
Контрольна робота	З дисципліни вступ до спеціальності передбачена контрольна робота. Контрольна робота проводиться у вигляді тестів.					

	Контрольна робота оцінюється за 10 бальною шкалою.
Самостійна робота	Студент опрацьовує питання, що призначенні для самостійного вивчення і для контролю проходить тестування в системі дистанційного навчання (дві спроби – кращий результат). Максимальна кількість балів за тестування становить 10 балів.
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент повинен набрати не менше 25 балів у сумі за три змістові модулі: Поточний контроль (1-40 балів). Самостійна робота (1-10 балів). Якщо студент набрав менше 25 балів. Дозволяється, як виняток, з дозволу декана економічного факультету за заявою, погодженою з кафедрою теоретичної і прикладної економіки, одноразове виконання студентом додаткових видів робіт з навчальної дисципліни (відпрацювання пропущених занять, перескладання змістових модулів, виконання індивідуальних завдань тощо) для підвищення оцінок за змістові модулі.

### 7. Політика курсу.

**Академічна доброчесність.** Очікується, що студенти будуть дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення в університеті <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>.

**Відвідування занять** є важливою складовою навчання. Дозволяється вільне відвідування лекцій. Пропуски практичних занять відпрацьовуються в обов'язковому порядку на консультаціях, при цьому оцінка не ставиться, а нб округляється.

**Неформальна освіта.** Результати неформальної освіти можуть зараховуватись відповідно до «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

**Використання штучного інтелекту (ШІ)** дозволяється як допоміжного інструменту.

**Додаткові бали** +10 балів за участь у конференції: виступ або тези; до 10 балів за сертифікат неформальної освіти.

### 8. Рекомендована література.

#### Нормативно-правові документи

1. Господарський кодекс України від 16.01.2003, № 436-IV із змінами та доповненнями. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=436-15>.
2. Закон України від 11.01.2001, № 2210-III «Про захист економічної конкуренції». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14#Text>.
3. Про Цілі сталого розвитку України на період до 2030 року: Указ Президента України від 30 вер. 2019 р. №722/2019. URL: <https://cutt.ly/2uod8sa>.

#### Навчально-методичні матеріали

1. Гаєвська Л. М., Марченко О. І. Підприємницька діяльність: підручник; Держ. фіск. служба України, Ун-т держ. фіск. служби України. Ірпінь : Ун-т ДФС Україна, 2019. 499 с.
2. Економіка та організація підприємницької діяльності : навч. посіб. / [Н. В. Сментина та ін.] ; (за заг. ред. д-ра екон. наук Н. В. Сментини) ; Одес. нац. екон. ун-т. Київ : Гуляєва В. М., 2019. 320 с.
3. Козловський В. О., Лесько О. Й. Виробниче та комерційне підприємництво : навч. посіб.; Вінниц. нац. техн. ун-т. Вінниця : ВНТУ, 2018. 153 с.
4. Основи економіки, підприємництво та економічна безпека : навч. посібник / МОН України, Уманський держ. пед. ун-т імені Павла Тичини ; уклад.: С. О. Стойка, В. О. Стойка ; [рец.: В. Ф. Семенов, О. Л. Бурляй, О. П. Кірдан]. Умань : Візаві, 2019. 195 с.
5. Підприємництво в сучасних умовах розвитку України : наук.-практ. посіб. Д. А. Антонюк [та ін.] ; Запоріж. нац. ун-т. Запоріжжя : ЗНУ, 2018. 409 с.
6. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність : підручник / [Мельник Л. Г. та ін.] ; за ред. д-ра екон. наук, проф. І. М. Сотник, д-ра екон. наук, проф. Л. М. Таранюка. Суми : Університетська книга, 2018. 572 с.

7. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність [Текст] : підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. І. М. Сотник, д.е.н., проф. Л. М. Таранюка. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2018. – 572 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sites.znu.edu.ua/science-earth/assets/documents/principles/Pidruchnyk-Pidpryyemnytstvo-torhivlya-birzhova-diyalnist.pdf>.
8. Підприємництво, торгівля та біржова діяльність [Текст] : підручник / за заг. ред. д.е.н., проф. І. М. Сотник, д.е.н., проф. Л. М. Таранюка. – Суми : ВТД «Університетська книга», 2018. – 572 с. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sites.znu.edu.ua/science-earth/assets/documents/principles/Pidruchnyk-Pidpryyemnytstvo-torhivlya-birzhova-diyalnist.pdf>
9. Створення власного бізнесу : практикум [Електронний ресурс] / [А.М. Колот, Г.О. Швиданенко, В. М. Петюх та ін.] ; за заг. ред. А. М. Колота, Г. О. Швиданенко. - К. КНЕУ, 2016. — 328 с.
10. Шаповалова Т. В. Соціальне підприємництво – шлях до створення інноваційного бізнесу: [навч. посіб.]. Київ : Друк. двір Олега Федорова, 2018. 171 с. 9. Юрко І. В. Торговельне підприємництво : навчальний посібник / МОН України, Вищий навч. заклад Укоопспілки «Полтавський ун-т економіки і торгівлі». Київ : Центр учбової літератури, 2018. 231 с.

#### **Інформаційні ресурси в Інтернеті**

1. Офіційний сайт Верховної Ради України <http://rada.gov.ua/>.
2. Державна служба статистики України <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
3. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України [www.kmu.gov.ua](http://www.kmu.gov.ua).
4. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку і торгівлі <http://www.me.gov.ua/>.

#### **Наукові публікації**

1. М. Terpiuk, M. Sahaidak, N. Rudenko, S. Petrovska, M. Matsola. Proposal to Increase the Level of Rural Business Activity after COVID-19. *Tem Journal* Vol.10, No.2, ( May, 2021). P. 656-662. (SCOPUS, Web of Science).
2. Мале підприємництво в Україні: роль, стан і перспективи розвитку в період соціально-економічних потрясінь / С.А. Жуков, О.М. Дюгованець, О.Ю. Балко // Вісник економічної науки України. — 2019. — № 1 (36). — С. 40-43.
3. Мацола М.М., Деделюк В.Р. Роль вищої бізнес-освіти у набутті підприємницьких навичок. Роль інновацій в трансформації образу сучасної науки: матеріали III міжнародної науково-практичної конференції (м. Київ, 27-28 грудня 2019 р.)/ ГО "Інститут інноваційної освіти"; науково-навчальний центр прикладної інформатики НАН України. - Київ 2019. с. 200-202.
4. Мацола М.М., Кульчицький Д.А. Розвиток підприємництва в територіальних громадах через впровадження інноваційних проєктів. // Матеріали III Міжнар. наук.-практ. конф., 2-3 листопада 2023 р., Миколаїв «Розвиток територіальних громад: правові, економічні та соціальні аспекти». Миколаїв: МНАУ, 2023. – С.211-212.
5. Мацола М.М., Шеленко Д.І. Роль та завдання бізнес-планування у підприємницькій діяльності. The VI International Scientific and Practical Conference «Scientific discussions and solution development», December 05 – 07, Graz, Austria. 2022. С. 62-64.
6. Підприємництво і торгівля : зб. наук. пр. / Львів. торг.- екон. ун-т. – Львів: [б. в.], 2018. № 20 - Виходить щоквартально. - ISSN 2522-1256 (print). - ISSN 2522-1264 (online) - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis\\_nbuv/cgiirbis\\_64.exe?Z21ID=&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=juu\\_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=I=&S21COLORTERMS=0&S21STR=%D0%9669652](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?Z21ID=&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&S21STN=1&S21REF=10&S21FMT=juu_all&C21COM=S&S21CNR=20&S21P01=0&S21P02=0&S21P03=I=&S21COLORTERMS=0&S21STR=%D0%9669652).
7. Шеленко Д.І., Дюк А.А., Мацола М.М. Державне регулювання розвитку аграрного підприємництва в умовах системних безпекових викликів. // Економіка і суспільство. № 56. 2023. <http://www.economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/3011/2933> DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-56-67>.

Викладач  
Мацола Михайло Михайлович

Доцент кафедри підприємництва, торгівлі та прикладної економіки